

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
végzése**

Az ügy száma: Mfv.IV.10.047/2025/2.

A tanács tagjai:

Dr. Stark Marianna a tanács elnöke
Szolnokiné dr. Csernay Krisztina előadó bíró
Dr. Dzsula Marianna bíró
Dr. Pataki Árpád bíró
Véghné dr. Szabó Zsuzsanna bíró

A felperesek:

név (cím) I. rendű
név1 (cím1) II. rendű
név2 (cím2) III. rendű

A felperesek képviselője:

Dr. Nyitrai Károly Ügyvédi Iroda (cím3, ügyintéző: Dr. Nyitrai Károly ügyvéd)

Az alperes:

név3 (cím4)

Az alperes képviselője:

Dr. Hesz Tibor ügyvéd (cím5)

A per tárgya:

rendkívüli munkavégzésért járó illetmény, egyéb megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

A felperesek

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Pécsi Ítéltábla Mf.I.30.055/2024/4.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Kaposvári Törvényszék 22.M.70.137/2023/19/II.

Rendelkező rész

A Kúria a felülvizsgálatot megtagadja.

A végzés ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

Az ügy alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperesek közalkalmazotti jogviszonyban álltak az alperessel, tanárként végeztek munkát. Jogviszonyukat mindhárman 2023. július 13-án kelt rendkívüli lemondással szüntették meg.

[2] A felülvizsgálati eljárás szempontjából irányadó keresetük szerint:

- az I. rendű felperes 162.750 forint rendkívüli munkavégzésért járó illetmény és pótlék – amelyből a pihenőnapon végzett munkáért 13.020 forint illetményt és pótlékot számított fel (ballagás) – és ennek késedelmi kamata, a rendkívüli lemondása jogkövetkezményeként 2.492.028 forint felmentési időre járó illetmény és 4.984.056 forint végkielégítés, valamint 485.066 forint perköltség,

- a II. rendű felperes 138.393 forint rendkívüli munkavégzésért járó illetmény és pótlék – amelyből a pihenőnapon végzett munkáért 14.784 forint illetményt és pótlékot számított fel (ballagás) – és ennek késedelmi kamata, 3.642.816 forint felmentési időre járó illetmény és 7.288.512 forint végkielégítés, valamint 702.927 forint perköltség,

- a III. rendű felperes pedig 104.989 forint rendkívüli munkavégzésért járó illetmény és pótlék – amelyből a pihenőnapon végzett munkáért 12.794 forint illetményt és pótlékot számított fel (ballagás) –, 234.518 forint rendkívüli munkavégzésért járó átalánydíjazás (diákolimpiára kísérés) és ezek késedelmi kamata, 2.738.736 forint felmentési időre járó illetmény és 2.347.488 forint végkielégítés, valamint 344.534 forint perköltség megfizetésére kérte kötelezni az alperest. A III. rendű felperes a diákolimpiára való kísérés ellentételezéseként másodlagosan, másfajta számítás szerint 171.468 forintot követelt.

[3] A felperesek a helyettesítéssel kapcsolatos igényüket a munka törvénykönyvről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 107. § a) pontjára, a 143. § (1) és (2) bekezdésére; a ballagással összefüggő követelést az Mt. 143. § (1)-(4) bekezdéseire alapozták.

[4] Álláspontjuk szerint a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Nkt.) 62. § (6) bekezdéséből következően a heti 32 óráig terjedő kötött munkaidőnek a heti 22-26 órán felüli részében elrendelhet ugyan a munkáltató eseti helyettesítést, de amennyiben ezt 96 órán belül teszi, az rendkívüli munkavégzésnek minősül az Mt. 97. §-a és az Mt. 107. § a) pontja értelmében, mint ahogy a heti szabadnapon végzett munka és a III. rendű felperes tekintetében a diákolimpiára való kísérés is. A rendkívüli munkaidőben végzett munka után 50 %, míg a pihenőnapon végzett munka után 100% pótlék

jár, amelyet az alperes nem fizetett meg. Ugyancsak nem fizette meg a III. rendű felperes részére a diákok versenyre való kísérése után járó ügyeleti díjat.

Az első- és másodfokú ítélet

[5] Az elsőfokú bíróság a felperesek keresetét túlnyomó részt megalapozottnak találta.

[6] Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét – fellebbezett részében – részben megváltoztatta, és az alperest

- az I. rendű felperes javára terhelő bruttó 69.440 (hatvankilencezer-négyszáznegyven) forint illetménypótlék összegét 6.510 (hatezer-ötszázöt) forintra,

- a II. rendű felperes javára terhelő bruttó 48.595 (negyvennyolcezer-ötszázkilencvenöt) forint illetménypótlék összegét 7.392 (hétezerháromszázkilencvenkettő) forintra és

- a III. rendű felperes javára terhelő bruttó 37.129 (harminchétezer-százhuszonkilenc) forint illetménypótlék összegét 6.397 (hatezer-háromszázkilencvenhét) forintra,

valamint ezeknek az összegeknek az elsőfokú ítéletben írt mértékű, 2023. január 1. napjától a kifizetés napjáig terjedő időre számított késedelmi kamataira leszállította.

[7] Az elsőfokú ítéletet az ezen felüli fellebbezett részében helybenhagyta.

[8] A másodfokú bíróság a másodlagos, megváltoztatásra irányuló fellebbezési kérelemre figyelemmel úgy módosította az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást, hogy az alperes a perbeli időszakban beosztotta a felperesek munkaidejét heti 32 órában.

[9] Az így módosított és kiegészített tények alapján is nagyobb részben találta helytállónak az elsőfokú bíróság jogi következtetését, mert az a bizonyítékok a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 279. § (1) bekezdésének megfelelő mérlegelésén alapul, és az érdemi döntésével is túlnyomórészt egyetértett a másodfokú bíróság. Annak megváltoztatása kisebb részben az alábbiak miatt volt szükséges.

[10] Az alperes munkáltató intézmény szervezeti egységénél, a felperesek munkavégzési helyén a peradatokból kitűnően órarend volt hatályban, amelyet a pedagógus felperes közalkalmazottak kétségkívül ismertek. Ebből következően a félév elején előre meghatározott, saját tantárgyuk (angol nyelv, német nyelv és testnevelés) szerinti tanóráikon kívüli, úgynevezett „lyukas órák” is beosztott munkaidőnek minősülnek, amelyeknek kezdete és vége is pontosan meghatározott az órarendben. A pedagógusoknak ebben az előre meghatározott munkaidőben, heti 32 órában rendelkezésre kell állniuk, és az úgynevezett kötött munkaidőben végezhető tevékenységre kötelesek, illetve kötelezhetők. Arra a felperesek sem hivatkoztak, hogy igényük ezt a heti 32 órán túli időszakot érintené.

[11] Ez azt eredményezi, hogy a „lyukas órában” – akár 96 órán belül – elrendelt helyettesítés nem minősül a munkaidő-beosztás határidőn túli módosításának, nem lehet szó rendkívüli munkaidőben végzett munkáról, miután a pedagógus munkaideje már korábban, az órarendben be volt osztva „lyukas óráként”. Így arra az Mt. 97. § (5) bekezdése, a 107. § a) pontja, valamint a 143. § (1) és (2) bekezdése szerinti pótlék nem jár. Ezért a felpereseknek a „lyukas órákban” teljesített munkavégzéssel kapcsolatos pótlék iránti teljes igényét el kellett utasítani. Emiatt közömbös, hogy a „lyukas órákban” történő helyettesítésre a közös megegyezés létrejött-e, mert arról valójában megállapodni nem kellett.

A felülvizsgálati kérelem

[12] A jogerős ítélet ellen kizárólag a felperesek nyújtottak be felülvizsgálati kérelmet, melyben kérték a jogerős másodfokú ítéletet elsődlegesen a Pp. 424. § (3) bekezdése alapján részben hatályon kívül helyezni és a jogszabályoknak megfelelő határozatot hozni, azaz az elsőfokú ítélet teljes egészében hatályában fenntartását kérték. Valamint kérték az alperes kötelezését, hogy fizessen meg az I. rendű felperes részére bruttó 69.440 forint, míg II. rendű felperes részére bruttó 48.595 forint, míg III. rendű felperes részére bruttó 37.129 forint illetménypótlékot és ezen összegek után az esedékességüktől – a középídőtől – I. rendű felperes esetében 2022. június 8-tól, II. és III. rendű felperesek esetében 2022. január 8-tól a kifizetés napjáig a mindenkori törvényes mértékű késedelmi kamatát a Ptk. 6:48. § alapján.

[13] Másodlagosan kérték – amennyiben a Kúria a jogszabályoknak megfelelő határozat meghozatalára nem lát lehetőséget – a Pp. 424. § (3) bekezdésének második fordulata alapján a másodfokú ítélet részben – felperesek 96 órán belül elrendelt helyettesítései vonatkozásában – előterjesztett illetménypótlék tekintetében – hatályon kívül helyezését és e részében a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását.

[14] Harmadlagosan kérték – amennyiben a Kúria a másodfokú bíróság új eljárásra utasításával nem értene egyet – a Pp. 424. § (3) bekezdésének harmadik fordulata alapján a másodfokú ítélet -e körben az elsőfokú ítéletre is kiterjedően – részben – felperesek 96 órán belül elrendelt helyettesítései vonatkozásában előterjesztett illetménypótlék tekintetében – hatályon kívül helyezését és e részében az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását.

A felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem

[15] A Pp. 523. § (1) bekezdésében előírtakra tekintettel a felperesek felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet terjesztettek elő a Pp. 409. § (3) bekezdése, valamint a Pp. 409. § (2) bekezdés a) pontja alapján.

[16] Hivatkozásuk szerint a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem elsődlegesen a Pp. 409. § (3) bekezdésén alapul, mely szerint a vitatott másodfokú ítéleti rendelkezés a Kúria határozatától jogkérdésben eltér.

[17] A jogerős döntésben hivatkozott Mfv.IV.10.115/2024/6. számú precedensképes határozatában ugyanis a Kúria nem azt állapította meg, amire a másodfokú bíróság vitatott ítéleti rendelkezése hivatkozik.

[18] A másodfokú bíróság a jogerős döntésben [ítélet (48) bekezdése] arra hivatkozott és úgy interpretálja a Kúria hivatkozott határozatát, mintha az azt állapítaná meg, hogy a pedagógus részére a kötött heti 32 órás munkaidő kerül beosztásra az órarend közlésével. Megállapítása szerint, mivel maguk a felperesek sem hivatkoztak arra, hogy a 32 órás kötött munkaidőn felül látták el a helyettesítéseket, erre az időtartamra így munkavégzés többletdíjazás nélkül elrendelhető [ítélet (49) bekezdése].

[19] Ezzel szemben a Kúria hivatkozott precedensképes határozatában, illetve azzal egyező tartalommal a szintén precedensképes Mfv.IV.10.118/2024/6. számú határozatában azt állapítja meg, hogy: „A közalkalmazott pedagógus esetében az órarend által beosztott "lyukas óra" – előre meghatározott helyettesítési rend hiányában - beosztott munkaidőnek minősül, annak teljes tartama alatt - ide nem értve az órarendben előírt tanítás időt - a pedagógus helyettesítésre volt kötelezhető, így az nem minősül munkaidő-beosztástól eltérő munkavégzésnek.”

[20] Azaz a Kúria olyat nem állapított meg, hogy a heti 32 óra kötött munkaidő kerül az órarenddel beosztásra, hanem azt – helyettesítési rend hiányában – az órarend beosztásával az egyes órák között ún. lyukas órák kerülnek beosztásra.

[21] A másodfokú bíróság viszont tévesen ezt úgy értelmezte, hogy a heti 32 óra kötött munkaidő mértékéig a munkáltató bármikor elrendelhet munkavégzést, az az elrendelés időpontjától függetlenül nem minősülhet rendkívüli munkavégzésnek.

[22] Mivel a sérelmezett másodfokú ítéleti rendelkezés eltér a Kúria Mfv.IV.10.115/2024/6. és az Mfv.IV.10.118/2024/6. számú precedensképes ítéleteitől így álláspontjuk szerint a Pp. 409. § (3) bekezdése alapján a felülvizsgálat engedélyezése erre irányuló kérelem esetén kötelező.

[23] A támadott jogerős másodfokú ítélet abban a tekintetben is eltér a hivatkozott precedensképes határozatoktól, hogy figyelmen kívül hagyja, hogy a ténylegesen közölt adott napi első órarendi óra és az ugyanazon napra közölt utolsó órarendi óra közötti munkaidőt tekintik közöltnek az órarend alapján.

[24] Azaz, ha például a munkáltató az adott pedagógus részére a 2. órába oszt be először foglalkozást/órát és a 7. órába utoljára, akkor a 2. és 7. óra közötti esetleges lyukas órák időtartama került előre munkaidő-beosztás formájában beosztásra.

[25] A sérelmezett jogerős ítéleti rendelkezés ezzel szemben az összes elrendelt helyettesítést lyukas órában teljesítettnek tekintette függetlenül attól, hogy azok egyáltalán az adott nap első és utolsó tanítási órája közé vagy éppen ellenkezőleg ettől eltérő időtartamra kerültek elrendelésre. Jelen perben ezt a kérdést egyik fél sem vizsgálta, és e körben semmilyen irat nem került becsatolásra, illetve tényállítás sem került előterjesztésre. A felperesek a másodfokú ítélet kézhezvételét követően elkészítették a kimutatásukat, melyből kitűnik, hogy I-II. rendű felperesek esetében 19-19 96 órán belül elrendelt helyettesítés, míg III. rendű felperes esetében 12 óra 96 órán belül elrendelt helyettesítés bizonyosan az órarenden kívül, azaz az 1. és az utolsó órarendi órák tömbön kívül került elrendelésre. A kimutatásokat F/I-III/1 alatt csatolták.

[26] Kérték, hogy amennyiben a Kúria a fentiekben leírt jogi érvelésüket bármely okból nem fogadná el, a felülvizsgálat engedélyezése iránti felperesi kérelmeknek a Pp. 409. § (2) bekezdés a) pontja alapján adjon helyt.

[27] A felülvizsgálati kérelemmel támadott jogerős ítéleti rendelkezés gyakorlatilag figyelmen kívül hagyja, illetve kiüresíti azt a garanciális jellegű normatív szabályt, mely szerint a munkaidőt írásban be kell osztani. Az órarendek a perben nem kerültek becsatolásra, azokra vonatkozóan nem voltak releváns perbeli tényállítások, azaz az órarendek és az órarendekre vonatkozó tényállítások nem képezték a tényállás részét. A tényleges munkaidő-beosztás hiányában, a tényleges munkaidő-beosztás tartalma, illetve a tényleges órarend tartalma nem állapítható meg. Amennyiben egy ilyen tartalmú, súlyosan jogsértő jogerős ítéleti rendelkezés nem felülvizsgálható felülvizsgálati eljárásban, úgy az Mt. 97. § (4)-(5) bekezdése, a munkajog egyik legtöbbet hivatkozott garanciális jellegű jogszabályi rendelkezése kiüresedik.

[28] Álláspontjuk szerint elvi jelentőségű jogkérdés, hogy a munkaidő-beosztást, illetve annak módosítását legalább a helyben szokásos módon a munkavállalókkal – jelen esetben közalkalmazottakkal – közölni kell, és a munkaidő beosztásnak, illetve módosításának rekonstruálhatónak kell lennie.

[29] A joggyakorlat egységének fejlesztése céljából szintén elvi jelentőségű jogkérdés, hogy a Pp. 2. § (2) bekezdése, azaz a kérelemhez kötöttség elvének eljárásjogi garanciája miképpen értelmezendő. A perbeli esetben a másodfokú bíróság nem csupán a hivatkozása alapjául szolgáló munkaidő-beosztás, illetve órarendek hiányában állapított meg tévesen tényállást, de a tényállás megállapítása során figyelmen kívül hagyta az alperes e körben tett perbeli tényállításait, illetve azok hiányát is.

A Kúria döntése és jogi indokai

[30] A Pp. 523. § (1) bekezdése szerint nincs helye felülvizsgálatnak, ha a felülvizsgálati kérelemben vitatott érték, illetve annak a 21. § (1)-(4) bekezdése alapján, továbbá a 21. § (5) bekezdésének az egyesített perekre történő megfelelő alkalmazásával megállapított értéke a teljes munkaidőre megállapított kötelező legkisebb havi munkabér (minimálbér) ötszörösét nem haladja meg.

[31] Az adott esetben az I. rendű felperes esetében a felülvizsgálati kérelemmel érintett pertárgyérték 62.930 forint, a II. rendű felperes esetében 41.203 forint, míg a III. rendű felperes tekintetében 30.732 forint.

[32] A Pp. 523. § (2) bekezdése szerint, ha a felülvizsgálatnak az (1) bekezdés alapján nem lenne helye – ugyanakkor törvény a felülvizsgálatot más okból nem zárja ki – a felülvizsgálati kérelem befogadását a Kúria kivételesen engedélyezheti a 409. § (2) bekezdésében foglalt okokra tekintettel.

[33] A felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem nem alapos az alábbiak szerint.

[34] A Pp. 422. §-a szerint a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének helye nincs, a Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a jogerős ítélet meghozatalakor rendelkezésre álló iratok és bizonyítékok alapján dönt.

[35] Ezzel szemben a felperesek felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelme jórészt azon alapul, hogy az eljáró bíróságok nem vizsgálták, hogy azok a helyettesített órák, amelyekre pótlékot igényelnek, az órarend beosztás szerinti ún. lyukas órára estek vagy arra órarenden kívül került sor. Állításuk szerint: „jelen perben ezt a kérdést egyik fél sem vizsgálta, és e körben semmilyen irat nem került becsatolásra”, a felperesek erre nézve a másodfokú ítélet kézhezvételét követően készítettek kimutatást, melyet a felülvizsgálati kérelmük mellékleteként csatoltak.

[36] Az előbbiekből következően a felperesek olyan kérdésre alapítják a felülvizsgálati kérelmüket, amely kérdés nem képezte az első és a másodfokú eljárás tárgyát. Ezért a tényállás megállapításának a helyességét a Kúria a felülvizsgálati eljárásban nem is vizsgálhatja.

[37] A támadott határozat az adott ügyben irányadó tényállás és az alkalmazott jogszabályok alapján összevethető a Kúria felperesek által hivatkozott Mfv.IV.10.115/2024/6. és Mfv.IV.10.118/2024/6. számú precedens határozatával, melyekkel azonos jogértelmezéssel hozta meg a másodfokú bíróság az érdemi döntését, ezért a Pp. 409. § (3) bekezdésére alapított felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem minden alapot nélkülöz.

[38] A Pp. 409. § (2) bekezdés *a)* pontjának első fordulata értelmében a Kúria a felülvizsgálatot akkor engedélyezi, ha az ügy érdemére kiható jogszabálysértés vizsgálata a joggyakorlat egységének biztosítása miatt indokolt. Ez az engedélyezési ok akkor áll fenn, ha a jogerős ítélet vagy ügydöntő végzés olyan elvi jelentőségű jogkérdést vet fel, amellyel kapcsolatban a Kúria jogegységi határozatban, az általa a Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett eseti határozatban még nem foglalt állást, feltéve, hogy a jogértelmezést igénylő elvi jelentőségű jogkérdésben a bírói gyakorlat nem egységes, vagy a joggyakorlattól eltérő bírói döntés megismétlődésének, ezáltal a jogegység megbomlásának a veszélye áll fenn. Lényeges, hogy amennyiben a fél erre az engedélyezési okra hivatkozik, az engedélyezés alapjául szolgáló eltérő bírói döntéseket – másodfokon jogerőre emelkedett, vagy legfelsőbb bírósági (kúriai) döntést – egyértelműen azonosítható módon meg kell jelölnie [Pfv.IV.20.723/2022/2., Pfv.V.20.992/2021/3., Pfv.I.20.307/2021/2., valamint a 1/2021. PK vélemény 1. pont]. A kérelmező a Pp. 409. § (2) bekezdés *a)* pontjának első fordulatára alapított kérelméhez fűzött indokolásában ilyen egymással ellentétes határozatokat nem jelölt meg, ezért a felülvizsgálat engedélyezésére a joggyakorlat egységének biztosítása érdekében sincs lehetőség.

[39] A kifejtettekre figyelemmel a Kúria a felülvizsgálatot a Pp. 411. § (1) bekezdése alapján megtagadta.

A döntés elvi tartalma

[40] Ha a fél nem igazolja eltérő joggyakorlat fennállását, vagy nem ad elő olyan körülményt, amelyre figyelemmel a korábbi bírói gyakorlat ne lenne fenntartható, illetve nem igazolja, hogy a felvetett jogkérdés az egyedi ügyön – különleges súlyára tekintettel – túlmutat, a felülvizsgálat nem engedélyezhető.

Záró rész

[41] A végzés elleni felülvizsgálatot a Pp. 407. § (1) bekezdés *d)* pontja zárja ki.

Budapest, 2025. június 25.

Dr. Stark Marianna s.k. a tanács elnöke, Szolnokiné dr. Csernay Krisztina s.k. előadó bíró, Dr. Dzsula Marianna s.k. bíró, Dr. Pataki Árpád s.k. bíró, Véghné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. bíró